

Architektura moci: Síla architektury a její efektivní využití v právu

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá vztahem práva a architektury a jejich vzájemným působením. Soustředí se na oblast vězeňství, v níž se tyto dva obory prolínají, a dospívá k závěru, že vězeňský systém by měl reagovat na změnu pojetí trestu a trestání a přizpůsobit tomu podobu vězeňských budov. Práce je rozdělena do šesti částí, které jsou dále členěny na kapitoly a podkapitoly.

První část pojednává obecně o architektuře a jejím poslání. Nejprve se zabývá samotným pojmem, poté okolnostmi, za jakých architektura vzniká a též funkcemi, které architektura ve společnosti zastává. Zabývá se rovněž působením prostoru na člověka i provázaností architektury a moci či reprezentativní rolí některých budov. Tato část je pojata jako obecný úvod a slouží k dokreslení podstaty zvoleného tématu diplomové práce.

Druhá část je věnována vztahu práva a architektury, tedy tomu, jak se architektura do práva promítá. První kapitola se soustředí na architektonická díla právo reprezentující a na jejich symboliku, druhá kapitola pak na kriminologický směr CPTED, který z architektury a urbanismu přímo vychází.

Stěžejní část práce je věnována vězeňství a vězeňské architektuře. Vězeňství zde slouží jako ukázkový příklad oboru, v němž se právo i architektura ve velké míře uplatňují a vzájemně kooperují. Ve třetí části je nejprve vysvětlen smysl trestu a jeho postupná proměna v čase, poté je stručně zmapována historie trestání a popsány základní penologické systémy. Následuje pasáž věnovaná českému vězeňskému systému, jeho historickému vývoji i současné situaci. V závěru je rozebrána nová koncepce českého vězeňství, její systematika a cíle.

Klíčovou pasáží celé práce jsou čtvrtá a pátá část, které se soustředí na vězeňskou architekturu a nový trend otevřených věznic. Čtvrtá část popisuje vliv prostředí věznice na vězně a jeho nápravu, zmiňuje konkrétní věznicí a její architektonické řešení a analyzuje současný stav českých věznic a jeho možný vývoj. V páté části je rozebrán koncept otevřených věznic a jeho využití v praxi v zahraničí i v České republice. Prostor je věnován též právním aspektům otevřených věznic. Poslední kapitola páté části přináší ilustrativní příklad otevřené věznice – návrh projektu otevřené věznice zpracovaný studentkou architektury.

Závěrečná šestá část se zabývá dalšími aspekty českého vězeňství a zvažuje možná zlepšení v jiných oblastech vyjma architektury. Zmiňuje významnost vylepšení podoby

vazebních věznic, stejně jako důležitost postpenitenciární péče. Věnuje se též profesi vězeňského dozorce a uvažuje i nad celkovou proměnou pojetí trestání a důstojnějším přistupování k vězňům.

Smyslem práce je na příkladu vězeňské architektury ukázat, jaký vliv architektura na své uživatele má a jakým způsobem je možné toho ve vězeňství využít. Cílem práce je upozornit na důležitost vězeňské architektury a akcentovat to, že tento prvek vězeňství hraje v procesu nápravy zásadní roli.

Klíčová slova: architektura, právo, vězení